

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 267/2023
21.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Дубравке Дамјановић, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Дамира Томића и др, због продуженог кривичног дела тешка крађа у саизвршилаштву из члана 204. став 1. тачка 1) у вези члана 61. и 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Дамира Томића – адвоката Тихомира Димковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину 30 К 73/22 од 03.03.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 387/22 од 26.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 21.03.2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Дамира Томића – адвоката Тихомира Димковића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину 30 К 73/22 од 03.03.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 387/22 од 26.10.2022. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном постуку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости одбацује као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину 30 К 73/22 од 03.03.2022. године окривљени Дамир Томић, поред окривљеног Петра Јеличића, оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела тешка крађа у саизвршилаштву из члана 204. став 1. тачка 1) у вези члана 61. и 33. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 3 године и 10 месеци. Одлучено је о имовинскоправном захтеву оштећених и трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 387/22 од 26.10.2022. године, усвојена је жалба Основног јавног тужиоца у Зрењанину и пресуда Основног суда у Зрењанину 30 К 73/22 од 03.03.2022. године преиначена у делу одлуке о правној квалификацији и кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд радње окривљеног Дамира Томића, за које је оглашен кривим првостепеном пресудом описане под тачкама од 1 до 9 изреке, правно квалификовао као продужено кривично дело тешка крађа у саизвршилаштву из члана 204. став 1. тачка 1) у вези члана 61. и члана 33. КЗ,

за које му је претходно утврдио казну затвора од 3 године и 6 месеци и радње описане под тачкама 10 и 11 изреке правно квалификовао као продужено кривично дело тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1) у вези члана 61. КЗ за које му је претходно утврдио казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци, те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 4 године и 10 месеци, а окривљени Петар Јеличић за продужено кривично дело тешка крађа у саизвршилаштву из члана 204. став 1. тачка 1) у вези члана 61. и 33. КЗ за које је оглашен кривим првостепеном пресудом осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, док су жалбе бранилаца окривљених Дамира Томића и Петра Јеличића одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против напред наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Дамира Томића – адвокат Тихомир Димковић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање или исте преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе и одлучи да трошкови кривичног поступка падну на терет буџетских средстава суда.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и у седници већа, коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након размотрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, а након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Дамира Томића у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче да је осуђујућа пресуда заснована на незаконитом доказу и као незаконит доказ означава записник о саслушању осумњиченог у ПУ Зрењанин – ПС Житиште Ку број 1596/18 од 25.07.2018. године.

Као разлог незаконитости наведеног записника, бранилац истиче да је радња саслушања окривљеног Дамира Томића, обављена супротно одредби члана 289. став 4. и члана 85. став 3. ЗКП, јер окривљени приликом саслушања није позван да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, нити је упозорен да ће му у случају обавезне одбране, ако не изабере браниоца, бити постављен бранилац по службеној дужности, нити је у наведеном записнику унета изричита изјава осумњиченог, а из којих разлога се, по ставу одбране, на овом записнику не може заснивати судска одлука.

Изложене наводе захтева за заштиту браниоца окривљеног, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Према правном схватању Врховног касационог суда заузетом на седници Кривичног одељења од 26.10.2020. године, записник о саслушању осумњиченог сачињен у смислу члана 289. став 4. ЗКП, уколико осумњичени није упозорен и није се изјаснио у смислу члана 85. став 3. ЗКП, представља у начелу незаконит доказ на ком се у смислу члана 85. став 5. ЗКП пресуда не може заснивати. Међутим, у сваком конкретном случају треба проценити да ли упозорење дато окривљеном и његово изјашњење о присуству браниоца на записнику, испуњава стандард упозорења који одговара условима из члана 85. став 3. ЗКП, а имајући при томе у виду и ставове Европског суда за људска права у предмету Алмаши против Србије од 08.10.2019. године, број представке 21388/15.

Дакле, у сваком конкретном случају, уколико упозорење дато окривљеном и његово изјашњење о присуству браниоца из члана 85. став 3. ЗКП експлицитно није констатовано у записнику о саслушању окривљеног позивањем на наведену законску норму, суд процењује да ли упозорење органа поступка и изјашњење окривљеног испуњавају стандард прописан одредбом члана 85. став 3. ЗКП, а од које процене суда зависи да ли записник о саслушању окривљеног представља законити или незаконити доказ.

У конкретном случају, из списка предмета - записника о саслушању окривљеног Дамира Томића пред овлашћеним службеним лицима ПУ Зрењанин – ПС Житиште Ку број 1596/18 од 25.07.2018. године, произилази да је окривљени пристао да у предистражном поступку да свој исказ у присуству браниоца – адвоката Остојин Јовице, да је поучен о својим правима у предистражном поступку из члана 68. ЗКП, а пре свега о праву на браниоца, затим да је окривљеном омогућен поверљив разговор са браниоцем Остојин Јовицом који је надзиран само гледањем, а не и слушањем, те да је тај разговор трајао 10 минута, након чега је окривљени изјавио да жели да изнесе одбрану и ако га је бранилац саветовао да се брани ћутањем. Након тога, и окривљени и његов бранилац упозорени су да имају право да прочитају записник или да захтевају да им се прочита записник, и констатовано је да су и окривљени и бранилац прочитали записник и да немају примедбе. Овај записник потписали су како окривљени и његов бранилац – адвокат Остојин Јовица, тако и записничар Илија Зјаић.

Из свега наведеног, по оцени овога суда, произилази да је окривљени Дамир Томић дана 25.07.2018. године, пристао да да свој исказ у ПУ Зрењанин – ПС Житиште, у присуству браниоца, при чему наведена упозорења дата окривљеном од стране органа поступка, у конкретном случају, испуњавају стандарде прописане чланом 85. став 3. ЗКП, а из којих разлога, оспоравани записник и одбрана окривљеног дата на овом записнику представљају законите доказе.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Дамира Томића, којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Поред изнетог, образлажући повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног сматра да је записник о саслушању осумњиченог у ПУ Зрењанин

– ПС Житиште Ку број 1596/18 од 25.07.2018. године незаконит доказ и из разлога, јер исти није потписан од стране овлашћеног службеног лица.

Међутим, по Врховног касационог суда, на описани начин, бранилац окривљеног указује на повреду закона из члана 235. став 10. ЗКП.

Поред наведеног, бранилац окривљеног као разлог за подизање захтева за заштиту законитости нумерише и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а која повреда је, у смислу члана 485. став 4. ЗКП законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, наведену повреду бранилац окривљеног образлаже наводима да је у току поступка који се водио пред нижестепеним судовима, постојала сумња да је урачунљивост окривљеног била искључена или пак смањена услед зависности од опојних дрога, те да је окривљени услед такве зависности и учинио кривично дело, из којих разлога је суд морао да одреди психијатријско вештачење окривљеног, а што није учинио. У вези са изнетим, бранилац наводи да је достављена медицинска документација од стране одбране, која доводи у сумњу урачунљивост окривљеног, да је бранилац на претресу предложио да се од ПС Житишта затражи извештај да ли је окривљени пре саслушања у својству осумњиченог тестиран на наркотику, као и да се на главном претресу саслуша вештак психијатар на околност да ли је окривљени у време извршења кривичних дела која му се стављају на терет био способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима и да ли му је потребно изрећи меру безбедности лечења наркомана, али да је првостепени суд то одбио.

На описани начин, по ставу овог суда, бранилац у суштини оспорава погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, износећи сопствену оцену доказа везаних за урачунљивост окривљеног.

Како се, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, захтев за заштиту законитости не може поднети због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања (повреда закона из члана 440. ЗКП), као ни због повреде закона из члана 235. став 10. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног, у овом делу, оценио као недозвољен.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донета је одлука као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић